XXV. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM e-CHIPOGÓ MAGAZIN 2010. NOVEMBER

chipogó

A Puskás Tivadar Távközlési Technikum diáklapja

„Itt lettem emberből jelfogó!”

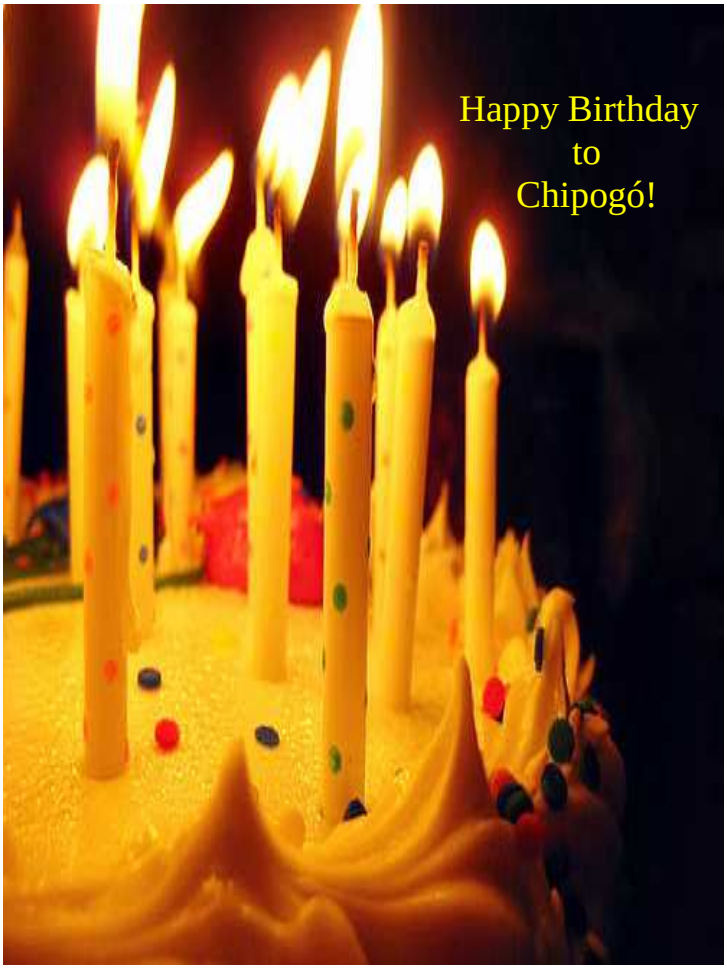

A tartalomból:

25 éves a Chipogó!

Évnyitó Szentendrén

Aradi zarándoklat

Klebelsberg Kunó - emlékülés

Erdélyi portya

ARC

Füvészkert

Vörös iszap és más katasztrófák

Tudok

Gólyaként a Puskásban

Negyedszázados a Chipogó

Hamarosan negyedszázados múltjára tekinthet vissza a Puskás Tivadar Távközlési Technikum iskolaújságja, a Chipogó. Az első évfolyamának első száma 1985 decemberében jelent meg. Diák főszerkesztője Czachesz István volt, aki Tombor László történelem-magyar szakos tanár patronálásával végezte feladatát. Azóta a diák főszerkesztők között tarthatták számon az olvasók Sztanek Pétert, Dobos Attilát, Balatoni Attilát, Sinka Gábort, Bencz Rolandot, Juhász Pétert, Tamás Lászlót, Váradi Lászlót, Forintos Attilát, a patronáló tanárok között pedig Keller Zsuzsát, Toldi Zsuzsannát, Szabó Miklóst, Bara Zsuzsannát és Moravcsik Katalint.

Akárkik írták és szerkesztették is a Chipogót, az a törekvés, hogy ez a kiadvány az iskolánkról és az iskolánknak szóljon, nem változott. A jelentősebb változás akkor következett be, amikor az 1993/94-es tanévben az addig egyéni kezdeményezés gyümölcseként napvilágot látott Chipogó az iskolai diákönkormányzat hivatalos lapja lett, felelős kiadója pedig iskolánk igazgatója, Dr. Horváth László. Ezáltal az újság rangja erősödött, s arra utólag rá is szolgált, hiszen 2003-ban a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete országos diákújság pályázatán első helyezést ért el.

Emlékezzünk meg még egy jeles évfordulóról! Tíz évvel ezelőtt, 2000. november 17-én és 18-án a Puskás Tivadar Távközlési Technikumban rendezték meg a Tudományos Diákkörök Országos Konferenciáját. Ezen a zászlóbontó tudományos seregszemlén részt vett annak elindítója és elnöke, Dr. Csermely Péter professzor és Dr. Pálinkás József államtitkár, aki azóta volt az első Orbán-kormány oktatási minisztere, és jelenleg a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. A tíz évvel ezelőtti, hagyományt teremtő esemény emlékét őrzi egy napóra iskolánk falán, a fizika laboratórium felett. A tavalyi, X. alkalommal megrendezett TUDOK országos döntőjében a technológia szekció nagydíját és a fizika szekció különdíját is iskolánk nyerte el, s ami külön öröm számomra, hogy a díjazottak az én osztálytársaim: Dezse Tibor, Gazsó Bence; Eördögh Balázs és Pozsonyi Miklós voltak.

A TUDOK XI. konferenciasorozatára iskolánkban alapos felkészülés folyik jelenleg is. A konferencia regionális selejtezőjének az idén december 10-én és 11-én a váci Boronkay György Műszaki Középiskola, Gimnázium és Kollégium, az országos döntőnek pedig a jövő tavasszal, március 25-én és 26-án a békéscsabai Andrássy Gyula Gimnázium és Kollégium lesz a helyszíne. Az iskolánkban tapasztalható felfokozott érdeklődést szemléltethetik a következő adatok is: 42 diák 22 dolgozatot készített, s munkájukat 21 tanár mentorként segítette. A dolgozatok összegzik vagy gyarapítják az ismereteket a magyar Golgotának, Aradnak a történelméről; a báró Eötvös családról és a torziós ingáról; Bolyai János geometriai rendszeréről és a két Bolyai (apa és fia) életéről; Asbóth Oszkár aradi születésű „helikopterészről”; figyelemre méltó építményekről; néprajzi emlékekről; a távközlésben jelentkező új megoldásokról; a megújuló energiaforrások kihasználásának lehetőségeiről stb.

A közelmúltban iskolánkban számos esemény kapcsolódott Arad városához. Nyár elején iskolánk hét tanulója vett részt az aradi Csiky Gergely Iskolaközpont új számítógépes laborjának berendezésében, az ottani helyi hálózat kiépítésében. Nyáron pedig több mint negyvenen voltunk azon a kiránduláson, amelynek célja Erdély, azon belül pedig elsősorban Arad és környéke megismerése volt. Október elején néhányan részt vehettünk Aradon az Eötvös-inga felállításával kapcsolatos projektben. Október 6-án pedig az egész iskola levonult Aradra (11 autóbusszal, tanárok és diákok összesen 528-an), és kegyelettel tisztelegtünk az 1849-ben ott kivégzett mártír tábornokaink emléke előtt.

Mivel közeledünk az első negyedév végéhez, előttünk állnak még a különféle tanulmányi versenyek, többek között matematikából, fizikából, informatikából, magyar nyelvből és angolból is.

A próbatételek előtt jó bemelegítést jelentettek számunkra az idei őszi írásbeli érettségik és a hamarosan sorra kerülő szóbelik. Iskolánkban ugyanis sokan tesznek előrehozott érettségi vizsgát informatikából és angol nyelvből, középszinten és emelt szinten egyaránt. Sőt, egyesek fizikából és matematikából is előrehozott érettségit tesznek. Az előrehozott érettségi vizsgán túljutó diák könnyű szívvel gondolhat arra, hogy a 12. osztály végén szokásos érettségi időszakban a most letudott tárgyakból már nem kell érettségiznie, s így akkor majd több ideje jut azokra a tárgyakra, amelyekből akkor fog maturálni.

Vagyis aki már most elkezdi az érettségit, az gondol a jövőre. Én is a jövőre gondolok, amikor **felhívom a jelenlegi kilencedik és tizedik osztályok tanulóit, hogy gazdagítsák írásaikkal a 25 éves Chipogót. Hiszen újságunk következő negyedszázada attól függ, hogy hány olyan tettre kész diáktársunk akad, aki a Chipogó hasábjain teszi közzé a gondolatait.**

Cseri Sándor Ádám 12. a

Tartalomjegyzék:

- **Vezércikkünk:** Negyedszázados a Chipogó ……. 2
- **Programok:**
  - Évnyitó: Szentendrén ……... 4
  - Október 6.
    1. Aradi megemlékezés …….. 5
    2. Ötszázan voltunk a magyar Golgotán ..…… 6
  - November 13-ról
    1. Klebelsberg Kunóról ……. 8
    2. Dr. Horváth László: A pécskai Klebelsberg Kunó-szobor hiteles története ……. 9
- **Utazás:**
  - Erdélyi barangolások ……... 12
  - Erdélyi portya …… 14
- **Kulturális programok:**
  - ARC kiállítás ……..…… 15
  - Füvészkert ……..…. 15
  - Látogatás a Magyar Szabadalmi Hivatalban ……. 16
- **Lapunkról:**
  - A Chipogó története, I. rész ...……. 17
- **Verseny:**
  - Tudok-verseny - Bio-üzemanyag ……..…….. 20
- **Aktuális:**
  - Katasztrófákra reagálunk ……...…….……...…. 21
- **Szórakozás:**
  - Resident Evil 4 filmkritika …….. 23
- **Egyéb:**
  - Gólyaként a Puskásban ……... 24
  - Hirdetés ……... 24

- **Szerkesztőség** ……..…… 24

Évnyitó: Szentendrén - Puskás-diákok a Skanzenben

Egy ország határai között élő népet akkor nevezhetünk nemzetnek, ha azt érdekli a múltja, számon tartja a múltjában felhalmozott anyagi és szellemi kincseit, s azokra építi a jövőjét. Amely nép érdektelenséget mutat őseinek kultúrája, szokásrendszere, mindennapi élete iránt, az a nép nem nemzet, csak lakosság. A népi, nemzeti kultúra emlékeinek megőrzését szolgálják a szabadtéri múzeumok. Azokat az elmúlt századok népéletének konzervjeiként is tekinthetjük.

Magyarországon a legnagyobb közérdeklődés övezte szabadtéri múzeumnak mondhatjuk a szentendrei skanzent, amelynek teljes neve: Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum. Ez az emlékőrző hely a város nyugati részén, a Lajos-forráshoz és a Dömötör-kapuhoz vezető út mellett 46 hektáros területen fekszik. Létrehozása 1967-ben kezdődött. Az azóta folytatott kialakítása, építése, gazdagítása ugyan mindmáig nem zárult le, de ma már részletesen bemutatja hazánk jellegzetes tájegységeinek népi építészetét, a falusi és mezővárosi társadalom különböző rétegeinek lakáskultúráját és életmódját. Ez a múzeum önálló költségvetési szervként 1974-től működik. Abban az évben láthatta a nagyközönség az első, akkor még csak részlegesen elkészült tájegységet, a Felső-Tiszavidéket. 1998-ban már 40 ezer néprajzi tárgyat őriztek a skanzen épületeiben és raktáraiban. Napjainkban ez a skanzen Magyarország települési, építkezési és gazdasági formáit 10 néprajzi tájegységben mintegy 400 építmény segítségével mutatja be.

A szabadtéri múzeum Magyarország jellegzetes tájainak népi építészetét, lakáskultúráját és életmódját szemlélteti nagyrészt eredeti épületek és tárgyak idetelepítésével a 18. század végétől a 20. század közepéig tartó időszakra vonatkozóan. Ezt úgy kell érteni, hogy a skanzenben nemcsak az egykor használatos népi eszközöket láthatjuk, hanem azokat az eredeti építményeket is lebontották és ide szállítva itt újra felépítették, amelyek a használati tárgyaknak annak idején teret adtak.

A Puskás Tivadar Távközlési Technikum tanárai és tanulói a tanévet e skanzen felkeresésével és megtekintésével nyitották meg. A skanzen egészének megszemléléséhez persze több napra lett volna szükség, ezért mi is úgy cselekedtünk, miként az évente idelátogató több százezer hazai és külföldi érdeklődő: a már teljessé vált nyolc tájegységből kiválasztottak nekünk, vagyis háromfős csoportjainknak két-két tájegységet, és azokat néztük meg alaposabban. Annak a csoportnak, amelybe én tartoztam, a Felső-Tiszavidék és a Bakony, Balaton-Felvidék jutott. Így aztán most fel is tudom sorolni, hogy miket láttunk alaposabban. Íme, a Felső-Tiszavidékről érdeklődésünk tárgya lehetett: a kispaládi, a botpaládi, az uszkai és a milotai lakóház, továbbá egy református templom és harangláb, a vámosoroszi szárazmalom, a panyolai méhes és egy református temető; a Bakony, Balaton-Felvidékről pedig a nyirádi vízimalom, a kádártai, a mindszentkállai, a szentgáli, a nyirádi lakóház, az óbudavári katolikus templom, a köveskáli közkút, mosó- és tűzoltószertár, a katolikus temető és a gyulafirátóti kálvária. Idő híján tehát most nem ismerkedhettünk meg a következő hat tájegységgel: Felföldi mezőváros, Alföldi mezőváros, Dél-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl, Kisalföld tájegység, Észak-magyarországi falu.

Természetesen a skanzenben nemcsak az egykori épületek és a használati eszközök megszemlélésére van mód, hanem a népélet különféle eseményeiben való részvételre is. Képzett szakemberek a múzeumi helyszíneken szemléletesen ismertetik az érdeklődőkkel, hogyan készítették a parasztemberek a saját ruháikat, hogyan tisztálkodtak, mit ettek, hogyan készültek a halálra, mit és hogyan tanultak a kisiskolások a néptanítóktól, s milyen jelekből olvasták ki az időjárás változásait. Szombatonként kipróbálható itt a szappanfőzés, a varrás, szövés és fonás, és elleshetők a tésztasütés, a gyógynövényhasználat, a gyöngyékszer-készítés fortélyai. Ha a látogatók bekapcsolódnak a

Vámosoroszi szárazmalom a Felső-Tiszavidék tájegységben

kenyérműhely tésztasütő programjaiba, részt vesznek a kondorfai iskola tanóráin, akkor rácsodálkozhatnak arra a jelentős változásra, ami az elmúlt 200 évben végbement az ismeretszerzés, az ízek és formák, a tér- és tárgyhasználat, továbbá a kommunikáció területén. A régimódi vasárnapok hangulatát muzsikával, egyszerű játékszerek elkészítésével, kézimunkával és papírmerítéssel idézik fel, s vállalkozó szellemű jelentkezők versenyezhetnek az általuk gólyalábakon megtett távolságok tekintetében, s abban, hogy hány nemezlabdát tudnak a kosárba dobni.

S aki nem szeret túl sokat gyalogolni, az felszállhat a skanzenvonatra, amely az idetelepített mezőhegyesi vasútállomás épületétől óránként indul útjára az Európa leghosszabb, normál nyomtávú múzeumi sínpályáján. Naponta nyolcszor járja körbe a skanzent, s öt megállójából minden tájegység könnyen megközelíthető. Egy év alatt több mint 86 ezren próbálták ki.

Katolikus temető a Balaton-felvidékről

A szentendrei skanzen természetesen nem csak a szórakozás terepe. A népélet múltjával, jelenével és jövőjével foglalkozó tudósok is bőven találnak itt kutatási anyagot megírandó műveikhez. Mi pedig abban a meggyőződésben fejeztük be a látogatásunkat, hogy hasznos szórakozással töltöttük itt az időt.

Cseri Sándor Ádám 12. a

Vértanúkra emlékeztünk…

A) Szubjektíven: „Ötszáz bizony dalolva ment Aradra, Puskás-diák!” Puskásos megemlékezés Aradon!

2010 szeptemberében az osztályfőnökünk bejelentette, hogy október 6-án Aradon lesz a megemlékezés! Ennek nem mindenki örült. De azért mindenki várta, hogy milyen is lesz. Szeptember 30-án délután, volt egy előzetes megemlékezés, majd a rá következő héten mentünk Aradra.

A kirándulás be volt jelentve a határon, tehát nem izgultunk. Október 6.: Reggel 6-kor indultunk a kollégium elől, természetesen mindenki, aki tudott aludt állva is, de a buszon már ülve. Délelőtt 10 óra körül lépték át a határt a buszok. Mindegyik buszon voltak tanárok, akik vigyáztak ránk. A buszokon a jól megtanult himnuszokat énekeltük, hogy minél jobban menjen majd élesben is. Helyi idő szerint 12-kor értünk a Csíki Gergely Iskolaközpontba, ott tartottunk „sminkigazítást”(Laci bácsitól). Elgyalogoltunk az Obeliszkhez, ahol a vértanúkra emlékezve koszorúztunk. Itt énekeltük el a jól begyakorolt magyar- és székely himnuszt. Ezután volt városnézés osztályonként, mint kiderült Arad nagyon szép város, ezt először nem is gondoltuk. Miután visszaértünk az iskolába, megebédeltünk. 3 órakor mentünk át a Tűzoltó térre, ahol a nemrég restaurált Szabadság szobor található. Itt a megemlékezés két nyelven zajlott. Itt is elénekeltük a magyar himnuszt. Az egész ünnepséget a diákok filmezték, így mindig emlékezhetünk erre a napra. A K1-es busz volt a miénk. Haza a mi buszunk indult utolsónak. A határ előtt a vámosok megállították a buszt és megbüntették a sofőrt valamiért. Így volt egy kis izgalom. Miután átléptük a határt, már „sima” utunk volt, az volt csak az egyetlen baj, hogy későn értünk vissza a kollégiumba. Szerintem ez a nap felejthetetlen volt.

A megemlékezésen való részvételünket személyesen köszönte meg nekünk Hende Csaba, a honvédelmi miniszter! *Csókás Tamás 11. e*

B) Objektíven: Ötszázan voltunk a magyar Golgotán

Laci bácsi, a Puskás Tivadar Távközlési Technikum igazgatója azt mondta, hogy minden magyarnak legalább egyszer el kell jutnia Aradra. És azok számára, akik október 6-án részt vettek a Román-magyar megbékélés parkjában és az aradi vesztőhelyen megrendezett ünnepi megemlékezésen, igazgatónk szavainak igazságához nem férhetett kétség. Mert jövője csak annak a nemzetnek van, amely a múltját is emlékezetében tartja, s nekünk, magyaroknak, a múlt örökre emlékezetes eseménye marad honvédseregünk 1849. október 6-án kivégzett 13 tábornokának vértanú halála. Éppen ezért öntudatosan rögzíthetjük azt a tényt, hogy iskolánkat a megemlékezéseken ötszázan képviseltük. Azon a napon a Puskás Tivadar Távközlési Technikum tanárai és diákjai alkották a legnagyobb olyan magyar delegációt, amely országhatárainkon kívül megjelent. Aradot Kossuth Lajos nevezte el a magyar Golgotának. Joggal, hiszen az a hely 1849. október 6. óta a magyarság szenvedésének és áldozathozatalának a szimbóluma. De szimbóluma a reménynek is, hiszen azt mutatja, hogy a nemzeti szabadság eszménye olyan emberi érték, amelyért hőseink – ha egy részük más nemzetek fiai voltak is – életüket áldozzák.

Osztályunk a vértanúk obeliszkjénél

A vértanúk iránt érzett nemzeti hála sokáig csak búvópatakként volt jelen nemzetünk emlékezetében. 1867-ig, tehát a kiegyezésig, semmilyen megemlékezést nem rendezhettek az aradi tragédiáról. 1890. október 6-án az aradi Szabadságszobor köztéri felállítása országos jelentőségű esemény volt ugyan, de azon hivatalos kormányküldöttség nem vett részt. 1906-ban hivatalosan is nemzeti gyásznappá nyilvánították október 6-át, a róla való megemlékezés intenzitása azonban fokról fokra csökkent. A trianoni békediktátum és a területi elcsatolások után a Szabadságszobrot is lebontották, és csupán a vesztőhelyi obeliszk jelentette annak jelképes lehetőségét, hogy az aradi magyarok, és természetesen minden igaz magyar, a nemzeti összetartozás szimbólumává emelje ezt a gyásznapot. A szocialistának mondott társadalmi rendszer időszakában csak a kivégzés 100. és 125. évfordulója alkalmából lehetett megemlékezni az egykori szörnyűségről, hogy aztán a soviniszta román belpolitika 1989-ben már a vesztőhelyre való ünnepélyes kivonulást se engedélyezze a magyaroknak. Csak a rendszerváltást követően váltak hivatalossá Aradon a megemlékezések, Magyarországon pedig ismét gyásznap lett október hatodika. Romániában a Szabadságszobornak a lomok között „várfogságban” heverő darabjait 1999-ben kiszabadították és az 2004. április 25-től ismét a köztéren hirdeti a magyar szabadság eszmeiségét. Hazánk jelenlegi kormánya érdekelt a történelmünk olyan eseményeinek számon tartásában, amelyekből a jelenkor és a jövő erkölcsi erőt meríthet, ezért az aradi megemlékezéseken méltóképpen képviseltette magát dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter, dr. Hoffman Rózsa államtitkár és dr. Madarász Sándor főtanácsadó személyében.

Az ünnepi beszédek a történelmi eseményekre hivatkozván is többnyire a mai célokról és gondokról szóltak.

Markó Béla, a Romániai Magyarok Demokratikus Szövetségének elnöke és egyben a Román Köztársaság minisztertanácsának elnökhelyettese többek között arról szólt, hogy a fogyasztói társadalomban a használati tárgyakat és az erkölcsi elveket is könnyelműen elvetik vagy cserélgetik sokan. Mindennek rövid lett a szavatossági ideje. Egy ilyen korban még fontosabb tudni azt, hogy vannak értékek, amelyek nem kopnak el, akármennyit is idézzük őket; vannak a múltnak olyan csillagai, amelyek ma is ugyanúgy ragyognak, vagy talán még fényesebben; és vannak olyan üzenetei a történelemnek, amelyeknek sohasem jár le a szavatossági idejük. Felemelő érzés arra gondolni, hogy

Ez az obeliszk az aradi vértanúk kivégzésének helyszínén található. Ezt Kossuth Lajos és Ady Endre a magyar Golgotának nevezte

éppen ezek a múlhatatlan értékek kötnek össze minket, ezek kovácsoltak minket nemzetté és ezek fognak megtartani a jövőben is. Ha valaki végiglapozza az aradi vértanúk halála óta eltelt 161 esztendő krónikáját, úgy tűnhet, hogy a népek, nemzetek soha semmit nem tanulnak a borzalmakból, vagy legalábbis mintha nagyon gyorsan elfelejtenék azokat, újból és újból kezdik elölről a gyűlölködést. Mintha minden nemzedéknek megint a saját bőrén kellene megtapasztalnia, hogy milyen szörnyű következményekkel jár a gyűlölet, és milyen fontos a szeretet és a megértés. Egy olyan tárgy, egy olyan hatalmas műtárgy, műalkotás fényében és árnyékában mondom ezt, mint a Szabadságszobor. Mert a Szabadságszobornak nem járt le a szavatossági ideje, hiába akarták egyesek 90 esztendeje szemétre hajítani, mint egy kopott ócskaságot – mondotta az elnök.

Az ünnepségen felszólalók mind kiemelték, hogy a szabadságharcosok – köztük a tizenhárom vértanú tábornok – áldozata nem volt hiábavaló, és hogy általában a zsarnokság ellen felkelők életének kioltásával nem sikerül elpusztítani a szabadságeszmét. Gheorghe Falcă aradi polgármester, aki iskolánk küldöttségével együtt koszorúzta meg a Szabadságszobrot, a békés egymás mellett élés feltételének a kölcsönös tiszteletet, a személyi és közösségi szabadság biztosítását nevezte.

Hende Csaba magyar honvédelmi miniszter emlékeztette a hallgatóságot, hogy a magyar kormány az egész Kárpát-medencei magyarságért felelősséget érez. Román barátaink tapasztalataiból tanulva vezettük be a kettős állampolgárság intézményét – mondotta –, támogatjuk a határon túli magyarság decentralizációs és autonómia-törekvéseit, kormányunk kiemelt figyelmet fordít a szórványban élő magyarságra, figyelünk mindazokra, akik magyarként élnek és dolgoznak, és a mindennapokban küzdenek meg nemzetünk jövőjéért, megmaradásáért.

Király András tanügyi államtitkár, az RMDSZ Arad megyei elnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy a közösségi akarat megnyilvánulásaként lett érdekvédelmi szervezetük parlamenti, majd kormányzati tényező. Ha azonban az erdélyi magyarság egysége új pártok alapításával megbomlik, meggyengül az érdekvédelmi képviselet lehetősége is. (E szavak nyilvánvalóan a szlovákiai és szerbiai pártszakadásra utaltak, és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács pártalapítási szándékát vitatták.)

Az ünnepi beszédeket követően koszorút helyeztek el a Szabadságszobor talapzatán olyan sokan, hogy felsorolásukra még a hivatalos média sem vállalkozott.

Azt viszont igyekeztem rögzíteni, hogy kik helyezték el a megemlékezés virágait – a mi koszorúnk mellett – a vesztőhelyen emelt obeliszknél. Köztük voltak a Damjanich és a Knézich család képviselői; Markó Béla, az RMDSZ országos elnöke és miniszterelnök-helyettes; Király András államtitkár és egyben az RMDSZ Arad megyei elnöke; Faragó Péter, az RMDSZ képviselője; Füzes Oszkár bukaresti magyar nagykövet; Hende Csaba honvédelmi miniszter; Horváth Levente alprefektus; Geanina Pistru és Bognár Levente alpolgármesterek; Szilágyi Mátyás kolozsvári főkonzul; a képviselőház RMDSZ-frakciója; a magyar országgyűlés képviselete; az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács nevében Toró T. Tibor ügyvezető elnök; számos megye önkormányzatának és civil szervezetének a képviselői.

A vesztőhelyen történt megemlékezés mindenekelőtt abban különbözött a Szabadságszobornál lezajlott koszorúzástól, hogy politikai jellegű beszédek nem voltak, csupán ökumenikus istentiszteletre került sor. Ennek bevezetőjeként főtisztelendő Sándor Tivadar plébános szólt az egybegyűltekhez, és lélekbe markoló összegzést adott arról az üzenetről, ami az utókor számára a tizenhárom vértanú helytállásából következik.

Dr. Hoffmann Rózsa államtitkár és Dr. Horváth László az emléktábla avatásán. Mögöttük Dr. Madarász Sándor politikai főtanácsadó

A nép, amely nem tud emlékezni, nem érdemel jövőt – mondotta a főtisztelendő, majd hozzátette: a vértanúknak eszményei, hite és nagy reményei voltak, hitvallásuk volt vérüket áldozni a nemzetért, a hazáért.

A nagy tömegeket megmozgató megemlékezésekről szóló beszámolóm mellett feltétlenül említést érdemel, hogy október 6-án Hoffmann Rózsa, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium oktatásügyi államtitkára a pécskai római katolikus templom kertjében megkoszorúzta gróf Klebelsberg Kunó oktatási és kultuszminiszter szobrát is.
E koszorúzás előtt Nagy István, a helyi Kálmány Lajos Közművelődési Egyesület elnöke méltatta Pécska jeles szülöttének emberi, szakmai és pedagógusi nagyságát. Az államtitkár asszonnyal együtt részt vett a koszorúzáson Laci bácsi, iskolánk igazgatója, Toró T. Tibor ügyvezető elnök és Borbély Zsolt Attila jegyző is.

Végül tegyük teljessé beszámolónkat annak felidézésével, hogy Hoffmann Rózsa államtitkár és Dr. Horváth László, a Puskás Tivadar Távközlési Technikum igazgatója felavatták a Csiky Gergely Iskolaközpontban azt az emléktáblát, amely a világhírű tudós, **Eötvös Loránd** 1906. évi aradi torziós-inga méréseinek állít emléket.

Cseri Sándor Ádám 12. a

Ismét volt tudományos ülés a Puskásban! Témája:

Gróf Klebelsberg Kunó élete és munkássága

„A magyar hazát ma elsősorban nem a kard, hanem a kultúra tarthatja meg és teheti ismét naggyá.” (K.K. 1922, kultuszminiszteri székfoglaló)

A tudományos ülésnapon, november 13-án az első előadásként Klebelsbeg Kunó kultuszminiszter életéről és munkásságáról hallottunk előadást, születésének 135. évfordulója alkalmából.

Klebelsberg Kunó Magyarpécskán (Arad megye) látta meg a napvilágot 1875. november 13-án, ezután Székesfehérvárra költöztek ahol iskoláit elvégezte, majd Budapesten jogi diplomát szerzett. Hamar az állam szolgálatába állt és a politika ranglétrájának számos fokozatát végigjárta: volt minisztériumi fogalmazó majd osztályvezető, közigazgatási bíróság bírája, majd a világháború (I.) idején vallás- és közoktatásügyi államtitkár.

A Tanácsköztársaság idejében vidéken bujkált letartóztatásától tartva, de a Bethlen-kormányban már belügyminiszterként tevékenykedett és 1922-ben kinevezték vallás- és közoktatásügyi miniszternek, 9 évig töltötte be ezt a tisztséget. Ebben az időszakban érte el, hogy máig is méltán emlékezünk a nevére.

Munkásságának bemutatására több oldal sem lenne elég, így csak néhányat említsünk meg az előadáson elhangzottakból. Klebelsberg Kunó alapelve az volt, hogy a kultúra növekedésével tudja Magyarország megvalósítani céljait, ezért fokozatosan elérte, hogy a költségvetésnek az oktatásra fordított része **több mint 10%** legyen. Ezekből tudta fedezni például, hogy több mint 5000 népiskolát építsenek országszerte. Elérte, hogy a Trianon által elszakított területeken maradt magyar egyetemek valamilyen formában visszakerüljenek az országba. Pécset, Szegedet és Debrecent az előbbi cél miatt diákvárossá tette (Szeged különösen sokat köszönhet Klebelsbergnek). Megteremtette a tanári pálya presztizsét és meghonosította a testnevelés oktatást. Több mint 1500 népkönyvtárat létesített. Felkarolta és támogatta a magyar sportéletet az olimpiára való felkészülésben is (temetésén az olimpiai aranyat nyert vízilabda csapat vitte végső nyughelyére).

1931-ben, miután Bethlen lemondott, ő is benyújtotta lemondását. Ezután is ahol csak tudta, támogatta a magyar kultúrélet felemelkedését. 1932-ben hunyt el. Szegeden a Fogadalmi templomban van Klebelsberg Kunó végső nyughelye.

Epilógus: Magyarpécskán, születési helyén 2000-ig mindösszesen csak egy emléktábla hirdette a település büszkeségét a római katolikus templom falán. 2000-ben azonban, ahogy Laci bácsi előadásából megtudtuk, a Puskás, hogy méltón tisztelegjen a kultuszminiszter nagysága előtt, mellszobrot állított a templom mellett. Ennek a szobornak a „testvére” található meg Klebelsberg Kunóról az iskolánk udvarán is.

Wladiczansky Péter 11. a

gróf Klebelsberg Kunó

Klebelsberg- iskola

Dr. Horváth László:
A pécskai Klebelsberg Kunó-szobor hiteles története

Hogy az elején kezdjem: Mint közismert az egyik utolsó '48-as rab – iskolánk egyik diákja – Katona Kálmán volt. Ő egy 1971-es „izgatásért” ült a '70-es évtized elején 8-10 hónapot a budapesti Gyűjtő fogházban. Hogy pontosan mit csinált, azt is tudjuk: néhány szál virágot tett Petőfi Sándor szobrának talapzatához Budapesten, a Petőfi téren, március 15-én a hivatalos ünnepség után. Hogy ettől ki „izgult fel”? Remélem, már soha nem fogjuk megtudni, de abban meg egészen biztos vagyok, hogy ilyen engedély nélküli cselekedetért a jövőben a Magyar Köztársaság területén már nem fognak büntetést osztogatni.

De lépjünk tovább! Szeretem a bort. Nagyszüleim badacsonyiak, tehát a szürkebarátot. Egerből a Dobó Pista bácsi nem a Bornemissza Gergely a gyermekkori olvasmányélményem, tehát az egri bikavért is pusztítom. Az Úr bocsássa meg nekem, nyáron egy-két korsó sört is legurítok a torkomon. Óránként? Szóval, volt egy pesti városi legenda: „Aradon az osztrák tisztek sörrel koccintottak a 13 vértanú kivégzésének estéjén, ezért az igaz magyarok fogadalmat tettek: 150 évig nem koccintunk sörrel!!!” 1990-ben kinyitották a nyugati határok, és így például a müncheni Sörcsarnokban igen nehéz volt betartani ezt a fogadalmunkat.

A fentiek után remélem, hogy mindenki számára világos, miért lett volna fontos: 1999. október 6-án az aradi minorita apát szájából személyesen hallanom a feloldozást.

Ott voltam. Ervin atya is ott volt a minoritáktól. Ötödikén este a miseborral koccintottunk. A sör meg sem lett említve, így aztán azóta is dilemmában vagyok …. sörügyileg.

Akkor, 1999-ben még Aradon nem volt a magyar iskoláknak kollégiuma, a legközelebbi vatikáni valutával megfizethető hely a „Colping” volt Pécskán. Így aztán felvettük a kapcsolatot Heinrich József esperes-plébános úrral, alias Papbácsival. Szállást kértünk egy éjszakára október 5-én 13 diák és 5 kísérő, közöttük egy aktív miniszter részére. (Mert Katona Kálmán, volt Puskás-diák, utolsó '48-as fogoly addigra közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter lett.) Természetesen biciklivel jöttünk 4 nap alatt. Budapest-Kecskemét (100 km), Kecskemét-Hódmezővásárhely (100 km), Hódmezővásárhely-Battonya (70 km), Battonya-Pécska (20 km), majd reggel Pécska-Arad az utolsó 20 km volt az útvonal.

A zarándoklat izgalmas volt: sok ünnepi beszéddel, egy kevés esővel, sok-sok pálinkával, meglepett határőrökkel, de mindezek most érdektelenek …

Miután október 6-án hajnali 6 órakor, ami magyar idő szerint 5 …, hangsúlyozom: hajnali 5 órakor Papbácsi kivert bennünket az ágyból. Belelátva istenkáromló gondolatainkba meginvitált az Ő várába, vagyis a pécskai templomba. Még félálomban botorkáltunk a hajnali szürkületben, morogva-csoszogva Papbácsi után, megtörtént a csoda. A „Tisztítótűz” oltár alatti „horror szoborcsoport” egyik figurájában felismertem önmagamat. Na, ennek a fele sem tréfa, rá kell erősítenem bűneim megbocsáttatására. Valamit …, valami az Úrnak tetszőt kellett minél hamarabb cselekednem. Hajnali 6 órakor a „nagy Ú-val az Úr” még valószínűleg alszik, ezért a penitencia ügyét az Ő hű szolgálójával Heinrich József esperes-plébános „kis ú-val úrral” kellett tisztáznom. Rápillantván a templom falán díszelgő márványtáblára, mely szerint: „Itt született 1875. november 13-án Gróf Klebelsberg Kunó a XX. század legnagyobb magyar vallás- és közoktatásügyi minisztere.” Azonnal megfogant bennem is a gondolat: „Állítsunk szobrot neki! Ha egy év múlva tesszük ezt, akkor éppen kerek – 125 éves – születési évfordulója lesz!” A Papbácsihoz fordultam: „Szeretnél ide egy Klebelsberg bronzszobrot?” Hangja elcsuklott, csak bólintott. „Igen”.

Mivel az év júniusában Kálmánka már avatott nekünk egy Békésy György szobrot a Puskás Gyáli úti aulájában, a következő kérdés Katona Kálmán aktív KHVM miniszternek szólt: „Ha én megcsináltatom, Te felavatod?” „Szívesen” – volt a válasz. És mivel az Úrnak is tetszhetett a felajánlás, a többi már ment olajozottan a kijelölt mennyei és földi úton is.

Papbácsival felkerestük a temesvári Jecza Péter szobrászművész urat, aki vállalta az elkészítést. Az árát márkában és „feketén” kérte. (Hol volt még az euró?) Egy év alatt ezt be lehetett gyűjteni. A szobor elkészült. Klebelsberg Éva – a miniszter unokahúga szerint –, akinek a legtöbb képi emléke van Kunó bácsiról, a kész mű egyáltalán nem hasonlított a nagybácsira. Azonban mindenkinek, nekem meg különösen tetszett. Kubista, erőt sugárzó tekintet. Kemény vonások … ilyen lehetett?!

Tíz év alatt több Jecza-szobrot is láttam. Ilyenek voltak Temesvárott: Bolyai János portréja, a róla elnevezett utcában, vagy I. Ferdinánd király szobra a főtéren. Ők is mindketten Klebelsbergre hasonlítottak, vagy Klebelsberg hasonlított rájuk. Meg kell nyilvánosan követnem Klebelsberg Évát. A művész a nagybácsinak valóban a lelki és nem a testi kisugárzását öntötte bronzba.

A templomkertbe szóló szoborállításra az egyházi engedély megérkezett. A meghívottak listája is elkészült, amikor beütött a krach: „Az Úr leküldé „vizes” angyalát és kiárasztá a folyókat, az medrükből, hogy a KHVM miniszternek legyen mit tüsténkednie.

Majd az Úr leküldé az Ő „kirúgós” angyalát, és amíg Kálmánka az árvízzel eredményesen vette fel a versenyt, addig „győzött” a „kirúgós” angyal és őt repítette a miniszteri bársonyszékből az MVM elnök-vezérigazgatói székébe. (*Akkor csodálkoztunk, néhány hónapja tudjuk, hogy indoklás nem is kell!)* Szobor volt, avató „Atya” nem!

Mivel Klebelsberg vallás-és közoktatásügyi miniszter volt, díszvendégnek Pokorny Zoltán az éppen aktuális magyar oktatási minisztert kértük fel.

Vállalta!

Az ünnepség szuper volt. Felemelő volt. Ment minden, mint a karikacsapás. Pokorny Zoltán és Semjén Zsolt is beszélt. Dr. Gyulai Endre szeged-csanádi püspök és Roos Márton temesvári püspök is „szórta” az áldást. Akkor 2000-et írtunk. One unió. One megbékélés.

Néhány évvel azután, hogy néhány száz kilométerrel keletebbre Sütő András egy „Gyógyszertár” feliratért közel agyonverték, mi szobrot avatunk …, a magyar kultúra és oktatás apostolának szobrát a Párciumban, a szórvány magyarságnak. Akkor már 80 éve nem volt ilyen! … de elindult valami:

Ma, Arad egyik központi terén éjjel-nappal lengeti a piros-fehér-zöld zászlót a szellő. Alig egy hónapja meg 500, bizony ötszáz 14-18 éves diák énekelte fennhangon az obeliszknél a székely himnuszt. Megérkeztünk együtt Európába.

Epilógus: *(Habár ezt már el is kezdtem!)*

Egy évre rá, a Gyáli úton is felavattuk Klebelsberg Kunó szobrát. Azt is Pokorny miniszter úr celebrálásában. Most nem ő a miniszter, de ő a Parlament Oktatási Bizottságának elnöke, és az új oktatási „főnök” Hoffmann Rózsa államtitkár asszony is megkoszorúzta ezt a szobrot … Tartjuk a szintet.

Csak engem vert meg az Úr! A hét főbűn közül a torkosságot küldte rám: „szobor-torkos” lettem: az elmúlt 10 évben 12 szobrot avattam.

Köszönöm Uram, hogy megtehetem, Önöknek meg köszönöm, hogy meghallgattak.

(Elhangzott: Budapest, 2010. november 13., PTTT)

K. K. szobra szülővárosában

Utazás

Erdélyi barangolások

Autóbusszal indultunk a Puskás Tivadar Távközlési Technikum képviseletében július 5-én Erdélybe, méghozzá az Apáczai Alapítvány anyagi támogatásával. Kísérőtanáraink voltak: Dr. Horváth László igazgató úr, Härtlein Károly (a feleségével és kisfiával együtt), Tarkó András és Miterli Zoltán. Az első romániai állomáshelyünk Pécska volt. E település római katolikus templomának kertjében megkoszorúztuk az egykori magyar vallás- és közoktatásügyi miniszternek, Klebelsberg Kunónak a szobrát, amelynek létrehozásáért technikumunkat illeti a fő érdem.

Kirándulócsoportunk az aradi vesztőhelyen

Ezután az aradi Csiky Gergely Iskolaközpont kollégiumába indultunk, ahol szálláshelyünk volt, s ahol Juhász Béla igazgató, továbbá Hadnagy Éva igazgatóhelyettes és férje fogadtak bennünket. A kollégiumban jóízű ebédet kaptunk, majd az Iskolaközpontban megtekintettük a technikumunk végzős diákjai által korábban ott kiépített számítógépes laboratóriumot is. Aztán a Román-magyar megbékélés terére indultunk, s ott megnéztük a viharos múltú Szabadságszobrot. Rögtön szembetűnt, hogy háromféle zászlót is lenget mellette a szél: a románt, a magyart és az Európai Unióét. (Ez azért volt figyelmet keltő, mert nem is oly rég még nem volt szabad magyar zászlót kitűzni Romániában, egy őrült kolozsvári polgármester miatt.) A délután további programja az volt, hogy megtekintettük Arad nevezetességeinek egy részét a Csiky Gergely iskola tanárának, Olasz Angélának a kalauzolásával, aki a következő napokon is ellátta az idegenvezető tisztét. Férje is hasznos útbaigazításokkal segítette programjaink valóra váltását. Az Aradon látottak közül kiváltképp maradandó élményt jelentettek számunkra a következők: a görögkeleti szerb templom, a szerb palota, a Techelia Sava (Tököli Sebő) kúriája, a Damjanich-ház, a Vörös Ökör vendégfogadó és szálloda, a Steiner-ház, a vaslakat-ház, az ABC-ház, a neológ zsinagóga épülete, a régi színház épülete, az új színház épülete, a Fehér Kereszt szálloda, a Bohus-palota, a Rozsnyai-patika, a minorita székesegyház, a minorita kultúrház, a mezőgazdasági líceum, a belvárosi

református templom, a városháza épülete, a kultúrpalota és az aradi vár, amelyet csak távolról vehettünk szemügyre.

Kirándulócsoportunk az aradi Szabadságszobor előtt

A második napon egy nosztalgia villamossal Gyorokra utaztunk. A villamost félúttól Laci bácsi vezette. Gyorokon az egykori kocsiszín és áramátalakító épületében a villamosmúzeumot néztük meg. Aztán Vajdahunyad vára következett, majd Déva és Ópálos.

A harmadik napon Nagyvárad nevezetességeinek egy részét vettük szemügyre. A Bazilika és a Szent László-herma látványa kiváltképp nagy hatást tett ránk.

Visszafelé Nagyszalontán az Arany János Múzeumba is ellátogattunk.

A negyedik napon Orsova és Herkulesfürdő felkeresésével teljesítettük a programunkat.

Az utolsó napon jártunk a szomorú emlékezetű Világoson is, ahol az itt található Bohus-kastély volt a színhelye annak a tárgyalásnak, amelyet a cári csapatok vezérkari tisztjei a magyar honvédsereg vezérkarával folytattak a feltétel nélküli fegyverletételről.

Végül elköszöntünk szívélyes vendéglátóinktól, akik mindvégig példát adtak az igazi magyaros vendégszeretetből.

Cseri Sándor Ádám 12. a

Kirándulócsoportunk Herkulesfürdőn a Herkules-szobor előtt

Erdélyi portya

Az Arany János Tehetséggondozó Program keretein belül a nyáron tizennyolc diák számára nyílt lehetőség, hogy egy hetet Erdélyben töltsön, köztük jómagam is.

Június 4-én indultunk a Táncsics Mihály Kollégiumból. Nem egy megadott helyre mentünk, hanem csillagtúra szerűen barangoltuk be a Székelyföldet. A sok eső miatt - ami júniusban esett- attól tartottunk, hogy rossz időnk lesz, de végül is remek időjárást fogtunk ki abban az egy hétben. Amint már említettem sok helyen megfordultunk, mint például Kalotaszeg, Székelyudvarhely, a Szent Anna-tó, Békás-szoros, Tordai-hasadék, Nagy medve-tó, Gyilkos-tó, Farkaslaka (amely Tamási Áron szülőfaluja), valamint Galonyán, ahol a csodálatos Isten széke hegy domborulatai vélhetők. Emellett megfordultunk Parajdon a sóbarlangban, Korondon belekóstoltunk a fazekasság mesterségébe. Sokfelé túráztuk a csoporttal, amely néha elég fárasztó volt, főleg, ha az előtte lévő este sokáig fennmaradtunk. Szerencsére a tanáraink hagytak nekünk elég szabad időt, és nem ellenőriztek folyton minket. Így szabadnak érezhettük magunkat. Persze a túrák sem voltak rosszak, mivel nagyon sok szép tájegységet jártunk be, és olyan szépségeket láttunk, amiket szerintem sokunk még nem.

A csoportunk

A szállásunk is kiváló volt minden alkalommal. Volt, hogy családoknál voltunk elszállásolva, de olyan is volt, hogy az egész csoport együtt volt egy vadászkastélyban. Mindig finomakat kaptunk enni, és a fejadagokat sem porciózták ki. Ami még számomra jó érzés volt, hogy bárhol, ahol jártunk, magyarul beszéltek az emberek, és remek volt a határon túl is magyarokkal találkozni. Igaz, most voltam először Erdélyben, de úgy tűnt nekem, hogy az emberek életvitele ott teljesen más. Sokkal nyugodtabbak az emberek, törődnek a kultúrájukkal és ápolják a hagyományaikat, valamint mindenki kedves volt velünk, és mindenhol szeretettel fogadtak minket.

A sok járkálás ide-oda viszont elég fárasztó volt. Mindenhová busszal utaztunk, volt, hogy napi négy-öt órát akár, és ez a sok utazás el tudja fárasztani az embert. Még szerencse, hogy volt egy tájékozott idegenvezetőnk, aki segített mindenhol eligazodni, és mindenről részletes leírást adott nekünk. Nélküle nem lett volna annyira színes a kirándulás. Még a legfáradtabb pillanatainkba is megnevettetett minket.

Szeretném köszönetemet mondani nevelőtanárunknak (Bíró Áron), aki a szabadidejét feláldozva megszervezte nekünk ezt a csodás kirándulást, és a minket kísérő tanárnak (Katona Péter). Az ő munkájuknak köszönhetően egy felejthetetlen kirándulásnak lehettünk részesei.

Visszagondolva a kirándulásra, remek volt, és nagyon szívesen elmennék még egyszer Erdélybe. Ha akarnék, se tudnék rosszat mondani a kirándulásról, valamint büszkén mondhatom, hogy ez volt eddigi életem legjobb nyaralása. Együtt a csoporttal Erdélyben egy hétig együtt határon túli magyar testvéreinkkel.

Galambosi Gábor 11. e

Kulturális programokból

ARC kiállítás

Ez nem is a Parlament!

Egy kedden az osztály ellátogatott az ARC kiállításra, ahol azt a feladatot kaptuk, hogy egy általunk kiválasztott képről írjunk pár sort.

Nekem egy igen érdekes kép keltette fel a figyelmemet. A képen a Parlament látható, alatta ez a felirat olvasható (franciául): "Ceci n'est pas un parlement." Magyarul: Ez nem a Parlament. Ez igaz is, mivel ez csak a Parlament képe, nem az igazi Parlament. – Ezt a gondolatot, problémát először René Magritte jelenítette meg, hasonló, híres művével, melyen egy pipát ábrázol, és éppen most tanultunk róla. - A magyar változat Magritte képére utalva nyílván politikai kritikát tartalmaz a magyar parlamenttel szemben.

De ne politizáljunk! Térjünk vissza az ARC-ra. Ezt a kiállítást minden évben megrendezik. A kiállított alkotások mindig érdekes nézőpontból világítják meg a dolgokat. Én nagyon jól éreztem magam ott, örülnék, ha jövőre is elmehetnék.

Becsey Ákos 9. e

Ízelítő a Kulturális Örökség Napja alkalmából szervezett osztályprogramokból:

Látogatás a Füvészkertben

A Kulturális Örökség Napja című program az Európa Tanács védnökségével jött létre. Már negyvennyolc ország csatlakozott ehhez a hagyományosan szeptember harmadik hétvégéjén megrendezett eseményhez. A rendezvény célja, hogy felhívja a figyelmet az ország szellemi örökségére és az épületek értékeire. Ekkor olyan helyekre is eljuthat az ember, ahová más napokon nincs lehetősége.

Osztályunkkal 2010. szeptember 18-án látogatást tettünk az ELTE botanikus kertjében, közismertebb nevén a Budapesti Füvészkertben. Ezután kisebb belvárosi sétát tettünk az Üllői úton.

A Füvészkertbe reggel 9 óra után érkeztünk meg. Egy kedves lány körbevezetett minket, és megmutatta a változatosabbnál változatosabb kertrészleteket. Sok érdekes részletet mondott el nekünk a Füvészkert múltjával kapcsolatban. Megtudhattuk azt is, hogy 1771-ben Winterl Jakab teremtette meg Magyarország első botanikus kertjét. Eredetileg nem ezen a helyen volt, sok költözés után került a jelenlegi helyére.

Sokunknak a Füvészkertről Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk c. regénye jutott az eszünkbe, de az idegenvezetőnk elmesélte, hogy rengeteg olyan hely tűnt el, amelyekre utalások vannak a könyvben, így a tó sem létezi már, amelyben Nemecsek Ernő megfürdött.

Sajnos az időjárás nem kedvezett a szabadtéri sétának, ezért csak az üvegházakat nézhettük meg. Ezekben különböző trópusi pálmát láttunk, melyeknek gyönyörű hatalmas levelei voltak. Nekem az üvegház tetszett a legjobban, amelyiknek egyik termében egy tó volt tavirózsákkal, lótuszokkal, és a tó szélén húsevő növényekkel. Egy másik teremben különleges kaktuszok, egyéb trópusi növények, gyönyörű orchideák és egyéb érdekes alakú és színű virágok voltak.

Nagyon sajnáltam, hogy a szabadtéren található védett növényeket és fákat az eső miatt nem tudtuk megnézni.

A füvészkerti utunk után elállt az eső, ezért egy kisebb sétát tettünk a környéken. Megnéztük azt a házat, ahol Kosztolányi Dezső megírta az Üllői-úti fák című híres versét, illetve Arany János egyik pesti házát is láthattuk. Osztályfőnökünk, Karner Judit tanárnő néhány érdekes információt is megosztott velünk ezekkel az építményekkel kapcsolatban.

Ezen a napon sok új ismerettel és élménnyel gazdagodva tértünk haza.

Siteri Dávid 11. a

Látogatás a Magyar Szabadalmi Hivatalban

A Puskás Tivadar Távközlési Technikum 12. a osztálya Alapiné Ecseri Éva osztályfőnök tanárnő vezetésével szeptember 23-án a Magyar Szabadalmi Hivatal székházában megtekintette a „Bláthy 150, a transzformátor 125” című kiállítást a kulturális örökség napja alkalmából. A kiállításon dr. Gács János látta el az idegenvezető feladatát.

Bláthy Ottó Titusz 1860. augusztus 11-én született Tatán. Huszonegy éves korában a bécsi műegyetemen a gépészmérnöki oklevelet a szíjhajtás elméletéről írott disszertációjával érdemelte ki; professzora a disszertáció okfejtéseit a következő évben már felvette a saját előadásaiba.

Bár 77 találmánya volt, s nagy irodalmi műveltségét német, francia, angol és olasz nyelvtudásával is szerezte, azért ne képzeljük őt el afféle szobatudósnak. Kerékpáron számos országot bejárt (volt néhány száz kerékpárja), autóútjainak együttes hossza – saját számításai szerint – meghaladta a Föld és a Hold közötti távolságot; az országos ebkiállításon 1908-ban kutyatenyésztőként első díjat nyert (Ferenc József király ezért tüntette ki az „udvari tanácsos” címmel, és nem a világhírű tudományos eredményeiért); szakértője volt a keleti szőnyegeknek is. Tudományos

akadémiák és országos egyesületek választották tagjaik sorába; kitüntetéseit, azok nagy száma miatt, fel sem lehet sorolni; rengeteg pénzt keresett, s azt nagy bohémként el is költötte. Az embereket teljesítményük szerint értékelte. Például a Hungária kávéházban évente adott nagy fogadóestjén az arisztokraták között azért jutott hely egy fodrászsegédnek is, mert valamelyik külvárosi kávéházban jó sakkozónak bizonyult. Sakkfeladvány-gyűjteményét Bláthy 1890-ben Lipcsében adta ki, s abban volt olyan, amely így szólt: világos indul és a 300. lépésben mattot ad.

Bámulatos volt a számolóképessége. Fejben gyorsabban és pontosabban számolt, mint a kollégái logarléccel. Egy fejszámolóművészt a varietében azzal hozott zavarba, hogy mindig előtte mondta be az eredményt. Munkahelyén, a Ganz-gyárban egyszer valaki felvetette a kérdést: mi a térfogata annak a testnek, amely két azonos átmérőjű, egymást derékszög alatt átdöfő henger esetében a két hengerrel közös? Másnapra több-kevesebb differenciál- és integrálszámítással néhányan el is jutottak a helyes eredményhez. Bláthy ötpercnyi gondolkodás után kimondta: ha a hengerátmérő D, a kérdéses test térfogata kétharmad D a harmadik hatványon.

Az 1880-as évek legelején megoldhatatlan problémának látszott a következő: a váltóáramú generátorokkal fejleszthető nagyfeszültség erőátviteli előnyeit úgy próbálták a lámpafogyasztók kisfeszültségének követelményével összeegyeztetni, hogy az átviteli áramkörbe, a fogyasztás helyén, nyitott vasmagra tekercselt 1:1 áttételű tekercspárt iktattak be. A primer tekercsek mind sorba voltak kapcsolva, a szekunder tekercsek pedig egy-egy önálló fogyasztócsoportot tápláltak. Mivel az ilyen elrendezés mellett az egész terhelési áram valamennyi primer tekercsen átfolyt, a fogyasztók a terheléssel váltakozó feszültséget kaptak, amiért is – különös tekintettel a még nyitott vasmag nagy mágneses szóródására – a rendszer legfeljebb egy bizonyos terhelési állapotban adhatott kielégítő eredményt, a célba vett feladat megoldására azonban nem volt alkalmas.

A Ganz-gyár elektrotechnikusai 1884-1885 telén kidolgozták a Bláthy által transzformátornak nevezett, feszültségváltókkal működő rendszert, amely a korszerű villamosenergia-ellátás uralkodó tényezője lett. Az első szabadalmat 1885. január 2-án Zipernowsky Károly és Déri Miksa jelentették be párhuzamos kapcsolású és tetszőleges átvitelű váltakozó áramú induktorokra. A két hónappal később benyújtott „Javítás indukciós készülékeken villamos áramok transzformálásának céljára” című szabadalmi bejelentés már Bláthy nevét is viseli, és az általa javasolt zárt vasmagú megoldásra, mégpedig annak mindkét alakjára, vagyis a mag- és a köpenytranszformátorra vonatkozik. Abban az évben a Budapesti Országos Kiállítás egész területét az 1350 V primer feszültségen szétosztott, hatvan periódusú váltóárammal világították meg, hetvenöt kis köpenytranszformátor útján. Galileo Ferraris kijelentette: az energiaátvitel problémáját teljes eredményességgel megoldották a magyar feltalálók. És

valóban: a természetes energiaforrások nagyszabású kihasználásának és a villamos energia sokoldalú alkalmazhatóságának a lehetőségét a transzformátor feltalálása nyitotta meg az emberiség előtt.

A következő három évben Magyarországon 33 villamos erőművet hoztak létre. Az áramtermelés és -felhasználás viharos gyorsaságú növekedése miatt a termelők és a fogyasztók egyaránt érdekeltek voltak abban, hogy a felhasznált energia mennyiségét pontosan mérni lehessen. Edison az egyenáram mérésével, Elihu Thomson univerzális fogyasztásmérővel ért el eredményeket, de azok nehézkesek és rövid élettartamúak voltak.

Egyedül Bláthy Ottó Titusz alkalmazta a kétfázisú motor elvét. Az egyik pincehelyiségben egy olyan váltóáramú fogyasztásmérővel kísérletezett, amelynek nincs kommutátora és könnyű forgórésszel bír. Rájött, hogy ha az egyik fázis „gombolyítását” a főáram, a másikat a feszültséggel arányos áram folyja át, s a motor fordulatszámát erősen lefékezi, akkor a motor fordulatszáma arányos lesz az átfolyó energiával. Az első Bláthy-féle mérők még 27 kilogrammosak voltak, de aztán további 26 találmányának eredményeként a súly 2,6 kilogrammra csökkent, miközben százezrével gyártották őket.

Büszkén jelentette ki Bláthy Ottó Titusz, hogy ő a gyárnak csak a legnagyobb és a legkisebb termékeivel foglalkozik. A legnagyobbak közé tartoztak az Olaszországban épített erőművek, amelyekben a találmányainak sokaságát alkalmazta. (Az olasz király a Corona d'Italia rendjel tiszti keresztjével tüntette ki érte.)

A tudománytörténet számára származott hátrány is abból, hogy Bláthy a fantasztikus emlékezőtehetsége miatt alig-alig érezte fontosnak azt, hogy gondolatait, ötleteit, munkáit papíron rögzítse. Így ugyanis számos, általa elért műszaki eredményt más nemzetek fiainak tulajdonít a műszaki tudománytörténet. De ha csak azt tartjuk számon, amit kétségbevonhatatlan hitelű okmányok bizonyítanak, akkor is óriásnak láthatjuk a 150 éve született magyar tudóst.

Cseri Sándor Ádám 12. a

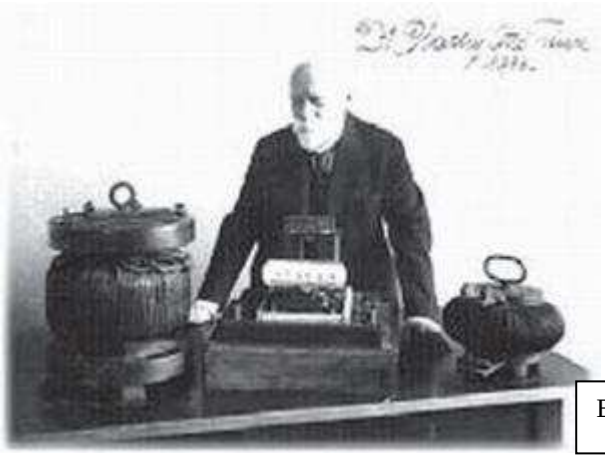

Bláthy a találmányával

Lapunkról

A Chipogó története – I. rész
1985-1998

Iskolánk diáklapjának 25. jubileumát egy, az újság történetét feltáró cikksorozattal ünnepeljük, reményeink szerint valamennyi olvasónk megelégedésére!

A Chipogó alapítása a Puskás „sötét éveibe”, 1985-re esett, amikor még mint híradástechnikai szakközépiskola működött. Mind az épület, mind a technikai felszereltség meglehetősen lelombozó képet alkotott, ezért is meglepő, hogy pont ilyen körülmények között indulhatott útjára az újság. Ez azonban csupán mai szemmel nézve furcsa, mivel alapításakor a vezetőségnek nem volt szerepe a folyóirat létrejöttében. A Chipogó egy diákkezdeményezésnek köszönheti születését, habár létrejöttében nagy segítséget jelenthetett Tombor László magyar-történelem szakos tanár. Az első számok mai szemmel meglehetősen kezdetlegesnek tűnnek. Az újságot teljes mértékben kézzel készítették (mechanikus írógépen) és rajzolták (ceruzával), majd az egészet fénymásolóval sokszorosították – ez a módszer lényegében azóta sem sokat változott. Szintén állandó hagyomány a kezdetektől fogva a bizonytalan megjelenés. Eredetileg havilapnak alapították, ezt azonban - eltekintve egy rövidebb epizódtól a ’90-es évek második felében- soha nem sikerült tartani, ezért is rögzítették később a házirendbe időszakos lapként.

ITT LEHETEK EMBEREKRŐL, HELYZETEKRŐL!
CHIPOGÓ
2.
1985.
dec.
BESZÉLGETÉSEK ZATKÓ IMRÉVEL
(FOLYTATÁS A 2. OLDALON)

Nagy pillanat volt az újság életében 1987 májusa: az ekkor megjelent „Édes anyanyelvünk” című lap egy cikkében, mely az iskolaújságok nevével foglalkozott. Ez a cikk külön méltatta a Chipogót szellemes és találó névválasztásáért.

Az első nagy változásokat, akárcsak az Iskola életében, az 1993-as esztendő jelentette, ez idő tájt vette át az igazgatói széket dr. Horváth László, mindössze egy évvel az iskola mai nevének felvétele után. Az újság is új patronáló tanárt kapott Toldi Zsuzsa személyében, mivel Tombor László a tanárképző főiskolára ment tanítani, igaz, korábban már átadta szerepét 3 szám erejéig Keller Zsuzsának. Egy még ennél is fontosabb változás pedig alapjaiban határozta meg a lap jövőjét: a diákönkormányzat hivatalos lapja

lett. Habár a döntésnek voltak ellenzői, őket félresöpörték azokkal az érvekkel, miszerint így mindkét szerveződés munkája hatékonyabbá tehető. Ma, hosszú évek távlatából visszatekintve beláthatjuk, hogy a döntésnek semmi jelentősége nem volt a lap életében, a formai és tartalmi változások azóta is kizárólag a szerkesztők és patronáló tanárok, valamint a felelős kiadó kedve szerint történik (mindez a lehető legnagyobb közönnyel kísérve az iskola tanulói részéről, sajnálatosan). Fontos még megemlíteni, hogy ebben az évben tértek át a számítógépek használatára, ez az arculatban is nagy változást jelentett.

Az 1995-96-os tanévben Szabó Miklós magyar-történelem szakos tanár lett a (tanár) szerkesztő, irányítása alatt mindössze egy szám jelent meg év elején, az azonban kifejezetten sikeresnek volt mondható, ebben bizonyára az új arculat is szerepet játszhatott.

Chipogó címlap 1997/május

Jelen írás utolsó időszaka, 1996-97 egyfajta aranykornak tűnhet a mai szemlélőnek, legalábbis a példányszám alapján biztosan, hiszen ahogy korábban is utaltam rá, ez volt az egyedüli időszak az újság történetében, amikor többé-kevésbé sikerült tartani a havi megjelenést. Mindez egy teljesen új szerkesztőgárdával, Bara Zsuzsa patronáló tanár vezetésével valósulhatott meg.

Folyt. Köv.!

Forrás: Juhász Péter szakdolgozata

Bátor Csaba 12. b

Verseny

Bio–üzemanyag a TUDOK-ra

Folyamatosan fejlődő világunkban egyre nagyobb figyelmet fordítunk környezetünk védelmére. Hogy miért? Mert az ember, ahogy fölfedezte, hogy a robbanómotor óriási innovációnak számít, úgy lassacskán feleszmélt, hogy a kibocsátott szmog igen nagy károkat tud okozni a környezetben. Gondoljunk csak a szmogriadókra, és a folyamatosan károsodó ózonrétegre, mely egy sor más katasztrofális eseményt eredményezhet. Ha nem teszünk ellene, akkor a saját találmányunkba fogunk belefulladni.

Azt tudjuk, hogy csak 2010-ben eddig kb. 4,5 millió autót gyártottak, és azt is, hogy egy nap alatt kb. 11 milliárd liter kőolajat termelünk ki. A számokból látható, hogy a mérgezőanyag kibocsátást nagyrészt az autók számlájára írhatjuk. Arról nem is szólva, hogy a Föld olajtartalékai fogytán vannak. Ezt csak úgy oldhatjuk meg, ha találunk egy új üzemanyagot, amely környezetbarát, és nem túl drága az előállítása.

A bio-etanol egy olyan nagyrészt etilalkoholból álló üzemanyag, amely növényi eredetű. Alapanyagként valamilyen magas cukortartalmú növény szükséges (pl.: cukorrépa, cukornád). Ez már meg is oldotta volna a problémát, de nem alkalmazható minden motorban. Kétféle megoldás létezik: vagy eleve etanol üzemű autót veszünk, vagy csak kb. 20-22%-os benzin-etanol keveréket tankolunk. Az etanol üzemű autók drágák, és akinek már van egy jó autója az nem fog csak ezért újat venni. Marad a keverék, viszont ezzel az a probléma, hogy 8-10%-os arány felett már a keverési aránytól függően, és a hőmérséklettől függően állítani kell a motor befecskendezésén, ami csak igen körülményesen oldható meg.

A Puskás Tivadar Távközlési Technikum 11. a osztályából Eördögh Balázs és Pozsonyi Miklós egy erre alkalmas eszközt szeretnének kifejleszteni, mellyel a „Tudok!” versenyen indulnak.

Eszközük egy olyan rendszer, amely beszerelhető minden benzines autóba, teljesen automatikusan üzemel, és mindezt elérhető áron. A rendszer alapjában véve négy elemből épül föl:

- Szonda: ez méri a benzin-etanol keverék arányát, és a hőmérsékletet
- Feldolgozó: a szondából érkező adatokat értelmezi
- Vezérlés: a kapott adatok alapján korrigál a befecskendezésen
- UI (User Interface): egy belső kijelző, és kézi vezérlési lehetőség.

Mindenképpen el kell árulnom, hogy a szonda működési elve nem az ő munkájuk. A mérési elv szerzői joga Bogdán Máriusz elektronikai szakembert illeti. A feldolgozó és a többi egység teljesen digitális és a mieink által megvalósítandó. A befecskendezést vezérlő egység még csak elméletben létezik, de a feldolgozó és az UI modul már a tervezési fázis végén tart. Folyamatosan végzik a méréseket, melyekből kiderül, hogyan kell állítani az injektoron a megfelelő működéshez. Eördögh Balázs elmondta: „Ezek után kétféle úton indulhatunk, vagy a mért eredményekből megfelelő pontossággal ún. ugrótáblákat készítünk a vezérlő processzorokba, amikből csak egyszerűen a bemeneti adatok függvényében kiolvassuk az eredményt, vagy meghatározunk egy matematikai összefüggést, amely a leginkább tükrözi a mért eredményeket, így a pontosság már csak program kérdése.”

Gratulálok a többi diáktársam nevében is a jó ötlethez, és sok sikert kívánok a megvalósításhoz.

Keglovits Ádám 12. b

Országos Tudományos Diákköri Tanács

Aktuális

Földünk legsúlyosabb természeti katasztrófái

„És lésznek éhségek és döghalálok és földinduások mindenfelé” (Máté 24:7B)
Amióta Földünk létezik, természeti katasztrófák is léteznek.

Biztosan Ti is hallottatok az elmúlt hetekben Magyarország eddigi legnagyobb ökológiai következményekkel járó ipari katasztrófájáról, a vörös iszap kiömléséről. 2010. október 4-én 12:30-kor egy magántulajdonban lévő vállalat a Magyar Alumínium Zrt. területén az iszaptároló X. kazetta nyugati gátja átszakadt. A gátszakadás következményében 600-700 ezer m³ vörös iszap és víz elegye a Torna-patakon keresztül elöntötte Kolontár, Devecser, Somlóvásárhely települések mélyebben fekvő részeit. A kiömlő vörös iszap 800 hektáron árasztotta el a környező területeket. A legnagyobb pusztítást a tározóhoz közel található falvakban, Devecseren és Kolontáron okozta. Tragikus, hogy halálesetek is történtek. A kárenyhítés hosszú és fáradságos munkálatai zajlanak.

De emlékezzünk vissza néhány különböző, de hasonlóan pusztító természeti katasztrófára! A közel két évezrede, időszámításunk szerint 79 augusztusában történt Vezúv váratlan kitörése. A vulkán kitörés során az emberek és állatok egy pillanat leforgása alatt vesztek oda. A XVIII. században meginduló feltárások a hamutól megfulladt lakosokra úgy találtak rá, hogy a megkövült tetemeken rajta volt a halál pillanatában felvett testhelyzet, és arckifejezés.

Sokakat megrendített a 2004-es karácsonyi események sorozata. Ez az időszak az indiai óceánon az egyik legnagyobb természeti csapást hozta el az emberiség számára. 9-es erősségű, szó szerint az egész bolygót megrázkódtató földrengés következett be, s szökő árt/ cunamit indított el. Mi is az a szökőár? Japán szóval cunami.(cu: óriás, nami: hullám) kiváltó oka egy tenger alatti földrengés. Hatására gyűrű alakú, alacsony hullám keletkezik, s ez terjed tova a nyílt óceánon. A hullám tengerfenékkel érintkező része hirtelen lelassul, az érkező víztömeg felmagasodik, majd rázúdul a partvidékre. A földrengés által felszabadított energia 23.000 Hirosimára és Nagasakira ledobott atombombával ér fel - a természet ritkán henceg ennyire az erejével. Rémisztő híreket lehet hallani az óta is, rengeteg az áldozat. Gyászol a világ, és próbál segíteni a bajbajutottakon.

Az elmúlt évtized során a természeti katasztrófákban meghalt emberek 60%-a földrengés miatt vesztette életét. A viharok 22%, míg az extrém hőmérséklet a halálesetek 11%-áért voltak felelősek a 2000-2009 között eltelt időszakban. Ebben a 10 évben összesen 3.852 természeti csapásban több mint 780.000 ember halt meg. A csapások Ázsiát sújtották leginkább.

A természeti katasztrófák elkerülésére nincs mód, az általuk okozott károk csökkentése viszont lehetséges. De miért kell elszenvednünk az ember által okozott katasztrófákat?

Források:

- vegsoidok.hu/blog/az-evszazadlegsulyosabb katasztrofai
- vorosiszap.bm.hu
- femina.hu/terasz/termeszetikatasztrofak
- tmn.fio.ru/works/40x/302images/cunami-jpg.
- origo.hu

Solti Gabriella 11. e

Szórakozás

Resident Evil 4 filmkritika

A Kaptár játékadaptáció a 4. részéhez érkezett. Az élőhalottakról és Alice Umbrella Corps-sal vívott küzdelméről szóló történet immáron 3D változatban is elérhető a hazai mozikban. A főszereplők maradtak ugyanazok. A film rendezői székében a produceri és írói munkákat is végző, az első részt is jegyző Paul W.S. Anderson ült. A film 3 dimenziós elemeit James Cameron Avatar-jában is használt kameráknak köszönhetjük, természetesen továbbfejlesztve.

A történet egy kis visszatekintéssel kezdődik a 4 hónappal ezelőtt történtekre. Ahol is főhősünk, Alice (Milla Jovovich) megpróbál borsot törni az Umbrella-vezér, Albert Wesker (Shawn Roberts) orra alá, segítségül hívva az Alice-hadsereget. Miután ez az akció meghiúsul, az időben előre ugorva fél év múlva Alice elmegy Árkádiába, ahol valószínűsíthető, hogy van túlélőtábor, tele élelemmel és menedékkel. De első ránézésre nem talál senkit, majd miután tüzetesen szétnézett, észreveszi, hogy még sincs egyedül. Üldözőbe veszi, majd miután lefegyverezte, kiderült, hogy az illető nem más, mint Claire Redfield (Ali Larter), aki nem emlékszik semmire a történtekből. És Alice-szel elkezdik tovább keresni a túlélőket…

A film története önmagában nagyon jó, és még rátettek egy lapáttal, hogy a tavaly megjelent Resident Evil 5 játékból sok jó, építő elemet felhasználtak. Kezdeném mindenki nagy kedvencével, a Hóhérral. Barátocskánk a bárdjával ha eltalálna valakit, az ott rögtön helyben maradna (a szó legszorosabb értelmében). Annak ellenére, hogy egy ilyen nagydarab, erős karral rendelkező fenevad, akinek még ráadásul a töltény a fejébe sem kottyan meg, áll szemben Claire-rel, nem tart tovább az ütközet néhány percnél. Azért elvártam volna, hogy folytonosabban szerepeltetik, ha már a játékban ilyen nehéz volt megölni. A másik nagyobb negatívumom pedig Claire bátyjának, Chris Redfieldnek (Wentworth Miller) szerepe. Ahhoz képest, hogy erős, kigyúrt személy, a filmben ezt nem nagyon mutatja meg. Inkább az a nyugodt, logikusan gondolkodó, laza szerepe van, a vezetést átadja Alice-nek.

A viszonylag hosszabb negatívum ellenére a film tele van pozitív tulajdonságokkal is. Kezdve a zombik (ha így szebb, élőhalottak) kidolgozottságától, amit ugyancsak a játékból vettek át. Eddigi részekben annyira nem bővelkedtünk csápot kicsapogató emberevő lényektől, de amilyen élethűen kidolgozták őket, csak egyféle módon lehet tőlük megszabadulni: egy jól célzott lövéssel. Különben ezek elevenen felfalnak. Csatornából nyílást kaparni a börtön aljáig az minden, de nem ésszerű dolog. De ők mégis meg tudják oldani. A T-vírus következő áldozatai itt is a kutyák voltak, akik a harmadik részhez képest itt már kétfelé is tudták nyitogatni állkapcsukat. A másik, ami nagyon tetszett a filmben, azok a hangok. Zeneileg hasonlított a kínálat az első részben hallottakhoz. Azaz rock-metál zene keveredése a drum & bass műfajjal.

Az effektek is nagyon ott voltak, és mivel 3D-s volt a változat, minden sajátosság megvolt a filmben. Itt kiemelném a kezdő momentumot, azaz azt a forgást, amit a film elején megéreztetnek velünk a készítők. Én a forgás vége felé már úgy éreztem, mintha a hazai Vidámparkban a T-Rexből jöttem volna ki.

Egyértelműen egy nagyon jóra sikerült adaptációt sikerült készíteniük az alkotóknak, ami persze úgy fejeződött be, hogy simán elképzelhető egy következő rész. Ezek után persze nem is lenne baj, ha folytatják ezt a sémát, mert ez tényleg egy jó húzás volt. Az akciójelenetek bővelkednek, lövöldözésből, töltényekből nincs hiány, az élőhalottakról és a vérről nem is beszélve. A tempója kellően gyors, eddigi legjobb játékadaptáció. De egy biztos: akinek a harmadik rész volt a kedvence, és megszokta a környezetet, az nem fog csalódni ebben a részben sem.

Értékelés: 90.4% *Kóczán Lajos 11. a*

A "kicsik" is írnak

Gólyaként a Puskásban

Az egész az általános iskola 8. évfolyamában kezdődött, amikor novemberben eljöttem a nyílt napra. Az Iskola először is azért tetszett, mert nem volt olyan lepusztult, mint az általános iskolám. Aztán a nyílt napon a tanárok modora is tetszett. Ez sem hasonlított az általános iskolaira. Ezek után csak az járt a fejemben, hogy jól írjam meg a felvételit, hogy ide jöhessek. A felvételiken sikeresen átmentem, így augusztus közepén belevághattam az ismeretlenbe.

Rajtam kívül 36 diák volt az új osztályomban. Senkit sem ismertem, de lassan sok barátom lett. Itt több az elvárás, mint a régi iskolámban. Ott elég volt egy kettes, de itt sokkal jobbnak kell lenni (nem mintha olyan rossz tanuló lennék). Közben rájöttünk, hogy ez bizony nem az általános iskola. Itt nem lehet észrevétlenül az órán beszélgetni (vagy nagyon nehéz), a házi feladatokat határidőre meg kell csinálni, és a helyettesítéseken is tanulunk (az ált. isk.–ban szabadfoglalkozás volt). Az első negyedév nehéz volt, bár nem túlságosan, és sok volt az új dolog, és az új barát.

Az idei nyílt napra sokunk hívott diákot a régi iskoláinkból, hátha ők is puskásosok lesznek.

Összességében tetszik az iskola és az osztály is. A tanárok következetesek, és amit megtanítanak, azt ki is kérdezik az első adandó alkalommal. Szerintem a Puskás szigorú iskola, bár aki tanul, azt támogatja, amivel tudja. Ez a véleményem az első negyedév alapján.

Forgách Pál 9. e

FIGYELEM!

Kedves puskásos Diákok! A Budapest Exiles RFC akadémiája embereket keres az utánpótlás csapatába! Ha van kedved kipróbálni a **rögbit**, és 10 vagy 18 év között vagy, akkor jelentkezz nálam! Kemény edzések! Jó hangulat és még jobb csapatszellem!
Ha érdekel, írj egy levelet az exilescobra@gmail.com-ra vagy hívj a 06705886460-on
Go Exiles! Go Chipogó!

Vladár Martin 9. e

A szerkesztőség

Főszerkesztő: Cseri Sándor 12. a
Szerkesztőink: Bátor Csaba 12. b
Galambosi Gábor 11. e
Solti Gabriella 11. e
Csókás Tamás 11. e

Tördelő-szerkesztő: Szücs Andor és Noémi 11. e
(képeink forrása az internet a sajátjaink mellett)
Munkatárs: Seres Botond 12. b
Patronáló tanár: Moravcsik Katalin

Felelős kiadó: dr. Horváth László, a PTTT igazgatója

Ne feledd, a Chipogó a Te újságod, írj bele Te is!

Kérdéseidet, javaslataidat és cikkeidet bátran küldd a chipogo@gmail.com címre!